

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2023. gada 2. maijā

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Gunārs Kusiņš, tiesneši Anita Rodiņa un Jautrīte Briede, kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 58/2023),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Darba likuma 58. panta pirmo un piekto daļu (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. panta pirmajam teikumam un 109. pantam un spēkā neesošu no to izdošanas dienas;

1.2. apturēt tiesvedību civillietās un administratīvajā lietā.

2. Darba likuma 58. panta pirmā daļa noteic, ka atstādināšana no darba ir ar darba devēja rakstveida rīkojumu noteikts pagaidu aizliegums darbiniekam atrasties darba vietā un veikt darbu, par atstādināšanas laiku viņam neizmaksājot darba samaksu.

Savukārt šī panta piektā daļa paredz, ka aizliegts atstādināt darbinieku ilgāk par trim mēnešiem, izņemot šā panta otrajā daļā noteiktos gadījumus. Proti, darba

devējs var atstādināt darbinieku ilgāk par trim mēnešiem, ja darbinieka atstādināšanu normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos pieprasa attiecīgi pilnvarota valsts institūcija.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Pieteikuma iesniedzējs jau iepriekš ir vērsies Satversmes tiesā ar saturiski līdzīgiem pieteikumiem, lūdzot atzīt apstrīdētās normas par neatbilstošām augstāka juridiska spēka tiesību normām (pieteikums Nr. 223/2022 un Nr. 13/2023). Satversmes tiesas 1. kolēģija 2023. gada 23. janvārī nolēma atteikties ierosināt lietu pēc pieteikuma Nr. 223/2022, pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu (turpmāk – kolēģijas 2023. gada 23. janvāra lēmums). Kolēģijas 2023. gada 23. janvāra lēmumā norādīts, ka Pieteikuma iesniedzējs nav pamatojis sava pamattiesību aizskāruma esību.

Savukārt Satversmes tiesas 2. kolēģija 2023. gada 27. februārī nolēma atteikties ierosināt lietu pēc pieteikuma Nr. 13/2023, pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punktu (turpmāk – kolēģijas 2023. gada 27. februāra lēmums). Kolēģijas 2023. gada 27. februāra lēmumā norādīts, ka pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums un faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Līdz ar to kolēģijai, ievērojot Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punktu, ir jāizvērtē, vai izskatāmajā pieteikumā ietvertais faktisko apstākļu

izklāsts vai juridiskais pamatojums pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

5. Izskatāmajā pieteikumā ir precizēts prasījums. Proti, Pieteikuma iesniedzējs pieteikumā Nr. 223/2022 lūdza izvērtēt apstrīdēto normu atbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam un 109. pantam, bet pieteikumā Nr. 13/2023 – tikai Satversmes 109. pantam. Savukārt izskatāmajā pieteikumā Pieteikuma iesniedzējs lūdz izvērtēt apstrīdēto normu atbilstību gan Satversmes 92. panta pirmajam teikumam, gan 109. pantam. Tomēr prasījuma precizēšana pati par sevi nenozīmē, ka pieteikuma juridiskais pamatojums ir mainījies pēc būtības, ja šīs izmaiņas nenovērš kolēģijas iepriekš konstatētos trūkumus.

Kolēģijas 2023. gada 27. februāra lēmumā norādīts, ka, salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu Nr. 223/2022, no pieteikuma Nr. 13/2023 joprojām nav gūstams apstiprinājums, ka tieši apstrīdētās normas, kas regulē atstādināšanu no darba, pašas par sevi skartu Satversmes 109. pantā ietvertās tiesības uz sociālo nodrošinājumu bezdarba gadījumā. Šos jautājumus, tostarp par apdrošināšanas stāžu un veicamajām sociālajām iemaksām, regulē likums “Par apdrošināšanu bezdarba gadījumam” un likums “Par valsts sociālo apdrošināšanu”. Pieteikumā Nr. 13/2023 nebija ietverts prasījums atzīt apstrīdētās normas par neatbilstošām Satversmes 92. panta pirmajam teikumam, tomēr jau kolēģijas 2023. gada 23. janvāra lēmumā tika secināts, ka Pieteikuma iesniedzējs nav pamatojis to, ka apstrīdētās normas aizskartu viņam Satversmes 92. panta pirmajā teikumā ietvertās tiesības uz taisnīgu tiesu. Proti, apsvērumi par tiesas rīcību, piemērojot apstrīdētās normas, nevar būt par pamatu lietas ierosināšanai Satversmes tiesā, jo Satversmes tiesa nepārvērtē tiesību normu interpretācijas un piemērošanas jautājumus.

No izskatāmā pieteikuma joprojām nav secināms tas, ka tieši apstrīdētās normas rada Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 109. pantā ietverto pamattiesību aizskārumu. Turklāt Pieteikuma iesniedzēja argumenti par Satversmes 109. pantā ietverto pamattiesību aizskārumu attiecas uz apstrīdēto normu interpretāciju, kuras rezultātā pieļauta darbinieka atstādināšana bez darba samaksas uz laiku, kas pārsniedz trīs mēnešus. Tāpat Pieteikuma iesniedzējs vēl aizvien savu Satversmes 92. panta pirmajā teikumā ietverto pamattiesību aizskārumu saista ar tiesas rīcību,

piemērojot apstrīdētās normas. Savukārt iepriekš iesniegtajos pieteikumos norādīto argumentu izklāsta un struktūras izmaiņas, to izvēršana vai apjoma palielināšana pašas par sevi vēl nenozīmē, ka pieteikuma juridiskais pamatojums ir mainījies pēc būtības, jo šīs izmaiņas nenovērš trūkumus, uz kuriem iepriekš norādīts kolēģiju lēmumos.

Līdz ar to pieteikumā ietvertais faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegtajiem pieteikumiem, par kuriem lēmušas kolēģijas.

6. Pieteikuma iesniedzējs lūdz apturēt tiesvedību civillietās un administratīvajā lietā.

Ja iesniegta konstitucionālā sūdzība, Satversmes tiesas likuma 19.² panta piektā daļa paredz pagaidu tiesību aizsardzības līdzekli – tiesas nolēmuma izpildes apturēšanu. Satversmes tiesas likumā nav paredzēti citi pagaidu tiesību aizsardzības līdzekļi, tostarp tiesvedības apturēšana. Citu pagaidu tiesību aizsardzības līdzekļu ieviešana nav arī Satversmes tiesas likumā un Satversmes tiesas reglamentā neregulēts procesuāls jautājums, tādēļ to tiesa nav tiesīga izlemt pati.

Līdz ar to lūgums apturēt tiesvedību civillietās un administratīvajā lietā ir atstājams bez izskatīšanas.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punktu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

nolēma:

1. Atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 58/2023).
2. Atstāt bez izskatīšanas šā lēmuma 1.2. apakšpunktā minēto lūgumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Gunārs Kusiņš